

Sallamari Kinnunen & Samuli Mattila

KIUSAAMINEN SOMESSA

Nuorten kokemuksia kiusaamisesta sosiaalisessa mediassa

Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Hoitotyön koulutusohjelma
Maaliskuu 2018

TIIVISTELMÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Maaliskuu 2018	Tekijät Sallamari Kinnunen & Samuli Mattila
Koulutusohjelma Hoitotyön koulutusohjelma		
Työn nimi KIUSAAMINEN SOMESSA. Nuorten kokemuksia kiusaamisesta sosiaalisessa mediassa		
Työn ohjaaja Arja Liisa Ahvenkoski, TtM, lehtori	Sivumäärä 31 + 7	
Työelämäohjaaja Opinto-ohjaaja		
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata yläkouluikäisten nuorten kokemuksia kiusaamisesta sosiaalisessa mediassa sekä nuorten käsityksiä siitä, kenen siihen tulisi puuttua ja miten. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa tietoa sosiaalisessa mediassa esiintyvän kiusaamisen ennaltaehkäisevään työhön. Tutkimuksessa käytettiin kvalitatiivista lähestymistapaa. Avoimen kyselylomakkeen avulla nuoret voivat kertoa nimettömästi omista kokemuksistaan sosiaalisessa mediassa tapahtuvasta kiusaamisesta. Aineistonkeruu toteutettiin joulukuussa 2017 eräessä Keski-Pohjanmaan yläkoulussa 15-vuotiaille nuorille. Tutkimukseen osallistui 28 nuorta. Aineisto analysoitiin induktiivista sisällönanalyysiä käyttäen.</p> <p>Tämän opinnäytetyön tulokset osoittivat sosiaalisessa mediassa esiintyvän kiusaamisen olevan yksityisyyden loukkaamista, ihmisarvon loukkaamista ja syrjintää. Kiusaamista kerrottiin tapahtuvan tahallisesti ja tahattomasti. Nuoret tiesivät millaista kiusaaminen sosiaalisessa mediassa on. Osalle nuorista oli epäselvää, kenen ja kuinka kiusaamiseen tulisi puuttua.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää sosiaalisessa mediassa esiintyvän kiusaamisen ennaltaehkäisevään työhön. Opiskelija tarvitsee tietoa siitä, miten ja kenen sosiaalisessa mediassa esiintyvään kiusaamiseen tulee puuttua. Opinnäytetyön pohjalta opettajat saavat tietoa kiusaamisesta sosiaalisessa mediassa.</p>		
Asiasanat Kiusaaminen, nuoret, sosiaalinen media		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date March 2018	Authors Sallamari Kinnunen & Samuli Mattila
Degree programme Degree Programme in Nursing		
Name of thesis BULLYING IN SOCIAL MEDIA. Young People's Experiences on Bullying in Social Media		
Instructor Arja Liisa Ahvenkoski, Master of Health Sciences, Lecturer	Pages 31 + 7	
Supervisor Advisor		
<p>The purpose of our thesis was to describe the experiences of young people on bullying in social media and their perceptions about who should interfere with bullying and how. The aim of the thesis was to provide information on the prevention of bullying. The qualitative approach was used in the research. An open questionnaire enables young people to report anonymously about their own experiences on bullying in social media. The collection of material was carried out in December 2017 among young people aged 15 years in one Central Ostrobothnia secondary school. The research involved 28 young people. The material was analyzed using inductive content analysis.</p> <p>The results of this thesis indicate that bullying in social media is a violation of privacy, human dignity and discrimination. Bullying was reported to happen intentionally and unintentionally. The young people knew what kind of bullying there was in social media. For some of the young people, it was unclear who should interfere and how to interfere with bullying.</p> <p>The results of the thesis can be used in preventative work on bullying in social media. The student needs information on how and who should be interfering with bullying. Based on this thesis, teachers get information about bullying in social media.</p>		

Key words Bullying, young people, social media

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
2 NUORUUSIKÄ.....	2
2.1 Nuoruusiän kasvu ja kehitys.....	2
2.2 Nuoruus ja sosiaaliset suhteet.....	3
3 SOSIAALINEN MEDIA.....	5
3.1 Sosiaalinen media ja nuoret.....	6
3.2 Sosiaalisen media ja lainsäädäntö.....	7
4 KIUSAAMINEN.....	9
4.1 Kiusaaminen sosiaalisessa mediassa.....	9
4.2 Kiusaamisen syitä.....	10
4.3 Kiusaamiseen puuttuminen.....	11
4.4 Kiusaamisen seuraukset.....	12
5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET.....	14
6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN.....	15
6.1 Kohderyhmä ja toimintaympäristö.....	15
6.2 Lähestymistapa ja aineistonkeruu.....	15
6.3 Aineiston analyysi.....	16
7 EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS.....	17
8 TUTKIMUSTULOKSET.....	20
8.1 Sosiaalisessa mediassa esiintyvä kiusaaminen.....	20
8.2 Sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan kiusaamiseen puuttujat.....	21
8.3 Kiusaamiseen puuttumisen keinot.....	22
9 POHDINTA.....	24
9.1 Tulosten tarkastelu.....	24
9.2 Opinnäytetyöprosessi ja oppimiskokemukset.....	26
9.3 Jatkotutkimusaiheet ja tulosten hyödynnettävyys.....	27
9.4 Johtopäätökset.....	28
LÄHTEET.....	29
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Sosiaalisen median käyttö on hyvin yleistä nuorten keskuudessa. Yhä kehittyvän teknologian myötä sosiaalinen media kulkee päivittäin nuorten taskuissa eli puhelimissa. Oululaisen Ebrand Suomi Oy:n teettämän SoMe ja nuoret 2016 tutkimuksen mukaan 95 prosenttia suomalaisista nuorista käyttivät sosiaalisen median palveluita omalla älypuhelimellaan. Nuoret viettivät aikaa sosiaalisessa mediassa noin kaksi tuntia päivässä. (Ebrand Suomi Oy 2016.) Yläkouluiässä nuori itsenäistyy vanhemmistaan ja kavereista tulee tärkeä osa nuoren arkea. Yläkouluiässä nuoret kokevat paljon erilaisia tunteita ja mielialan vaihteluita. He eivät kuitenkaan ole oppineet vielä hallitsemaan tunteitaan. Tämä tekee nuoruusiästä herkkää ja haavoittuvaa. Nuori peilaa itseään muihin nuoriin ja omiin idoleihinsa, mikä voi aiheuttaa erilaisuuden tunnetta ja hyväksymättömyyttä itsessään. (Hietala, Kaltiainen, Metsärinne & Vanhala 2010, 42–43.)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen teettämän Kouluterveyskyselyn 2017 mukaan 8- ja 9- luokkalaisista pojista 3,7 prosenttia ja tytöistä 1,9 prosenttia koki tulleen kiusatuksi useita kertoja viikossa (THL 2017). Sosiaalinen media tarjoaa nuorille mahdollisuuden sujuvaan vuorovaikutukseen missä ja milloin vain (Rytkönen 2011). Nuorille ei kuitenkaan ole aina selvillä sosiaalisen median kulttuuri. Sosiaalisessa mediassa vietetyn ajan sijaan vanhempien tulisi tarkkailla nuorten sosiaalisen median käytön sisältöä. (Haasio 2016, 11-13.) Vanhemmat ja nuoret käyttävät ainakin osaksi eri sosiaalisen median palveluita. Tämän vuoksi vanhemmilla ei ole tietoa millaista kiusaaminen on ja kuinka paljon sitä sosiaalisessa mediassa esiintyy. (Hamarus 2012, 64.)

Opinnäytetyömme tarkoituksena on kuvata yläkouluikäisten nuorten kokemuksia kiusaamisesta sosiaalisessa mediassa. Avoimen kyselylomakkeen avulla nuoret pystyvät kuvaamaan nimettömästi omia kokemuksiaan sosiaalisessa mediassa tapahtuvasta kiusaamisesta. Kyselylomakkeella pyrimme myös selvittämään, ovatko nuoret tietoisia kiusaamiseen puuttumisesta sosiaalisessa mediassa. Opinnäytetyömme tavoitteena on tuottaa tietoa kiusaamisen ehkäisevään työhön.

2 NUORUUSIKÄ

Nuoruudessa ihmisessä tapahtuu kokonaisvaltaisesti enemmän muutoksia kuin missään muussa kasvun ja kehityksen vaiheessa. Vartalo muuttuu lapsen vartalosta aikuisen muotoihin, ihmisen seksuaalisuus alkaa kehittyä yksilöllisesti nuoruuden eri vaiheissa, ajattelutaidot kehittyvät entisestään ja avaavat uusia asioita nuoren maailmassa. Nuoruusiässä ihmisen elämään sisältyy erilaisia tunteita ja tunne-elämässä tapahtuu kuohuntaa. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2017.) Vuonna 2016 0–14-vuotiaiden osuus koko väestöstä oli 12 prosenttia ja 15–25-vuotiaiden osuus 16,5 prosenttia (Tilastokeskus 2016). Suomessa nuorisolain mukaan nuorella tarkoitetaan yleisesti ottaen kaikkia väestön alle 29-vuotiaita ihmisiä (Nuorisolaki 21.12.2016/1285, §3). Tässä opinnäytetyössä nuorilla tarkoitamme yläkoulua käyviä ihmisiä.

2.1 Nuoruusiän kasvu ja kehitys

Nuoruusiässä ihmisessä tapahtuu fyysisiä muutoksia, jotka ovat seurausta biologisista ja hormonaalisista tekijöistä. Tyypillinen merkki biologisista muutoksista on kasvupyrähdys ja hormonaalisista muutoksista sukupuolipiirteiden voimistuminen sekä sukukypsyyden saavuttaminen. (Ahonen, Lyytinen, Lyytinen, Nurmi, Pulkkinen & Ruoppila 2010, 126.) Kasvava nuori tarvitsee paljon energiaa ja tasapainoinen ravitsemus on tärkeä osa nuoren kasvun ja kehityksen tukemista. Unen tarve lisääntyy voimakkaan kehityksen aikana. Riittävä uni on tärkeää oppimisen ja päivän fyysisten ja psyykkisten rasitusten palautumisen kannalta. Keho ja mieli kaipaavat raitista ilmaa ja liikuntaa. Liikkuminen vahvistaa kasvavaa kehoa, ja ulkoilma tuo mielihyvää ja tukee nuoren oppimista. (Kaisvuo, Storkvik-Sydänmaa, Talvensaari & Uotila 2012, 69, 74.)

Nuoruusiässä aivojen massa ei lisäännä, mutta niiden toiminta kehittyy. Myös nuoren tarkkaavaisuus ja keskittymiskyky lisääntyvät. Samaan aikaan nuoren säilömuistin toiminta laajenee, minkä ansiosta nuori kykenee muistamaan ja jäsentelemään yhä monimuotoisempia asioita. (Kaisvuo ym 2012, 70–71.) Nuoren ajattelutaidot kasvavat erityisesti 10–15 ikävuoden välillä. Ajattelu on aiempaa abstraktimpaa, ja nuori pystyy suuntaamaan ajatuksen tasoa tulevaan aikaan. Tämän vuoksi nuoret alkavat ajatella entistä enemmän moraalia, minäkuvaa ja maailmankuvaa. Nuoret voivat tässä iässä miettiä aiempaa realistisemmin omaa tulevaisuuttaan, kuten haaveammattia ja tekojen seurauksia. (Ahonen ym. 2010, 128–129.)

Nuoruudessa koetut traumaattiset kokemukset heikentävät nuoren psyykkistä kasvua ja kehitystä. Tavanomaisia kriisejä nuoruudessa ovat vanhempien ero, läheisen kuolema, kiusatuksi tuleminen tai esimerkiksi toistuvista muutoista johtuva pysyvien kaverisuhteiden puuttuminen. Traumamat aiheuttavat taantumaa ihmisen psyykkisessä kehityksessä nuoruusiässä. Traumojen käsittelemättä jättäminen heikentää ihmisen psyykkistä kehitystä myöhemmässä vaiheessa. Psyykkisen kasvun ja kehityksen heikkeneminen näkyy esimerkiksi lapsellisten piirteiden säilymisenä aikuisikään, aggressiivisuutena ja vaikeutena irrottautua vanhemmistaan ja ikätovereista. Psyykkisen kehityksen taantuma on korjattavissa asioiden läpikäymisellä ja selvittämisellä. (Aalberg & Siimes 2007, 150–151.)

2.2 Nuoruus ja sosiaaliset suhteet

Nuoruusiän kuuluu kolme merkittävää kehitystehtävää. Ne ovat oman minäkuvan ja ruumiin muutosten hyväksyminen, kaverisuhteiden muodostaminen ikätovereihin ja vanhemmistaan irrottautuminen eli itsenäistyminen. Kehitystehtävien ratkaiseminen on merkittävä osa lapsen kasvua aikuisuuteen. Nuoruusiän tapahtumat kasvattavat ihmistä kohti hänen aikuisiän persoonallisuuttaan. Sen lisäksi, että nuoruudessa tehdyt omat päätökset, myös vuorovaikutussuhteet kavereiden ja ikätoverien kanssa sekä ympäristössä tapahtuvat asiat vaikuttavat ihmisen persoonallisuuden kehittymiseen nuoruusiässä. Nuori tarvitsee ympärilleen ikäisiään kehittyäkseen lapsesta aikuiseksi. Ryhmän ulkopuolelle jääminen ja kiusatuksi tuleminen häiritsevät ihmisen psyykkistä kasvua ja altistavat ihmisen mielenterveyshäiriöille. (Aalberg & Siimes 2007, 68–69, 73.)

Nuori kokee helposti mielialan vaihtelua. Tunteet lisääntyvät, mutta nuori ei osaa hallita niitä. Nuoruusiässä ihmisen suhtautuminen vanhempiin ja läheisiin aikuisiin muuttuu, kun nuori itsenäistyy ja välttää turvautumista aikuisiin. Nuori hakee enemmän turvaa kavereistaan ja ympärillä olevista, saman ikäisistä ihmisistä. Vaikka nuori saattaa torjua vanhempien avun tarjoukset, on syytä muistaa, että nuori tarvitsee psyykkisessä kehityksessään aikuisen tukea. (Hietala ym. 2010, 42–43.) Itsenäistymisen ohella minäkuvan luominen on yksi nuoruusiän kehitystehtävistä. Nuori peilaa itseään muihin ikätovereihin tai ihannoimiinsa julkisuuden henkilöihin. Näiden pohjalta nuori luo itselleen mielikuvan siitä, millainen hän haluaa olla. Tätä kutsutaan ihanneminäksi. (Kaisvu ym. 2010, 71.)

Nuoruudessa ihminen alkaa kiinnittää entistä enemmän huomiota ulkomuotoonsa. Itsensä hyväksyminen on tärkeä osa nuoren kehitystä. Nuorelle on tärkeää olla osa aikakauden trendejä. Tämä näkyy esimerkiksi hiustyyliissä ja pukeutumisessa. Ulkoisilla seikoilla nuori hakee ikätovereidensa hyväk-

syntää ja saa sitä kautta itsevarmuutta ja hyväksyy itsensä. (Kaisvuo ym. 2010, 70.) Nuoruuden edessä kaveripiirit muuttuvat yhä moninaisemmiksi. Samassa kaveripiirissä voi olla laajassa ikäryhmässä sekä tyttöjä että poikia. Eri sukupuolten käsitykset loukkaavista kommentteista tai sanoista voivat olla erilaiset. Tämä voi aiheuttaa nuoressa hyväksymättömyyttä itseään kohtaan. (Ahonen ym. 2010, 130.) Nuori peilaa itseänsä muilta saamiin viesteihin. Jos nuori kokee jonkin osan itsestään vääränlaiseksi, hän ahdistuu helposti. (Hietala ym. 2010, 43.)

3 SOSIAALINEN MEDIA

Sosiaalinen media sisältää erilaisia verkossa olevia työkaluja, joiden avulla käyttäjät voivat olla yhteyksissä toisiinsa ja jakaa keskenään sisältöä omasta elämästään esimerkiksi tarinoina, kuvina tai videoina. Sosiaalinen media koostuu kahdesta käsitteestä: sosiaalinen ja media. Sosiaalisella tarkoitetaan ihmisten mahdollisuutta kommunikoida keskenään, kun taas medially tässä yhteydessä tarkoitetaan erilaisia työkaluja, jotka mahdollistavat ihmisten välisen kommunikoinnin erilaisten laitteiden avulla. (Nations 2017.)

Median tarjoamista erilaisista työkaluista käytetään usein nimitystä sovellus. Hyvä sovellus on helpokäyttöinen, luotettava, ottaa kohderyhmän huomioon ja mukautuu käyttäjän toiveiden ja tarpeiden mukaan. (Heinonen 2009, 6–7.) Internet on ollut osa ihmisten kommunikointia ja kanssakäymistä 1990-luvulta lähtien, mutta 2000-luvulla internet on kehittynyt uudenlaiseksi verkkomaailmaksi ja sen tarjoamista verkkoalustoista on alettu käyttämään nimeä sosiaalinen media. Sosiaalisen median olennainen osa on se, että sen sisällön tuottavat sosiaalisen median käyttäjät. (Kangaspunta 2011, 18.) Sosiaalinen media tarjoaa erityisesti nuorille erilaisia vertaistuen mahdollisuuksia, sekä mahdollisuuksia muodostaa sosiaalisia suhteita välimatkoista huolimatta (Rytkönen 2011).

Internetissä tapahtuvaa yhteisöllisyyttä on ollut jo 1990-luvun alkupuolella. Silloin sen ajan perinteiset palveluntarjoajat ja tiedotusvälineet, kuten sanomalehdet ja televisio, ottivat internet-sivuilleen käyttöön kommentoinnin ja jakamisen mahdollisuuden. Samoihin aikoihin yleistyivät myös verkko-keskustelupalstat. Verkossa toimiva keskustelukanava, IRC, tuli käyttöön, jolloin ihmiset pystyivät reaaliaikaisesti keskustelemaan toistensa kanssa ilman profiileja. Henkilökohtaisten profiilien käytön mahdollisuus alkoi vuonna 1997. Vuonna 2000 tullut IRC-galleria tarjosi käyttäjilleen mahdollisuuden henkilökohtaiseen profiiliin. Reaaliaikaisen keskustelun lisäksi profiiliin pystyi liittämään kuvia ja tietoja käyttäjästä. Nykyajan maailmanlaajuisesti suosituimmat sosiaalisen median palvelut ovat tulleet käyttöön 2000-luvun puolivälissä ja sen jälkeen. (Pesonen 2013, 19.)

IRC-gallerian käytön yleistymisen myötä alettiin keskustella verkon käytön haitoista ja erityisesti kiusaamisesta, jota nuoret kokivat ladattuaan kuvia itsestään IRC-galleriaan. Keskustelua syntyi verkon käytön vaikutuksesta nuoriin, omakuvan kehittymiseen ja ulkonäköpaineiden muodostumiseen. Nuoret esiintyivät IRC-galleriaan lataamissaan kuvissa usein paljastavissa vaatteissa ja asennoissa, joissa fyysiset ominaisuudet tulivat esille. Kuvien lataaminen johti joissain tapauksissa huomattavasti

vanhempien miesten yhteydenottoihin ja seksuaaliseen ahdisteluun verkossa. (Haasio 2016, 19–20.) Henna Mikkolan ja Merja-Maaria Oinaksen (2007) Pro gradu tutkielmassa on tutkittu nuorten kehonkuvan ja IRC-galleriassa tapahtuvan identiteetti-ilmaisun yhteyttä. Tutkimuksista saatiin tuloksia, joiden mukaan oma ulkonäkö ja omien kiinnostusten kohteiden ilmaiseminen ovat olleet tärkeitä asioita varhaisessa sosiaalisen median käytössä.

Nuoret verkon käyttäjät hakeutuvat sellaisiin sosiaalisen median palveluihin, joita heidän kaverinsa käyttävät. Sosiaalisen median sovelluksen suosio vaatii sen, että nuoret omaksuvat sovelluksen käytön. Sovellukset ovat usein ohimeneviä trendejä, joita käytetään sen aikaa, kunnes sovelluksen korvaa jokin toinen. Vain harva sovellus jää nuorten käyttöön pidemmäksi aikaa. (Haasio 2016, 25–26.) Kupiaisen, Uusitalon ja Vehmaan (2011) Naamatusten verkossa -tutkimuksen mukaan nuoret kokevat, että tulevaisuudessa he käyttävät sosiaalisen median ja internetin tarjoamia palveluita yhä sujuvammin osana arkea, työtä, opiskelua, harrastuksia ja päivittäistä vuorovaikutusta. Nuoret ajattelevat myös, että tulevaisuudessa he seuraavat uutisia sujuvammin ja kriittisemmin mediasta.

3.1. Sosiaalinen media ja nuoret

Oululainen Ebrand Suomi Oy on toteuttanut maanlaajuisen kyselytutkimuksen, SoMe ja nuoret 2016, nuorten sosiaalisen median käytöstä yhdessä Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalveluiden kanssa. Tutkimukseen osallistuneet olivat 13–29-vuotiaita, ja tutkimuksessa on selvitetty laajasti yksityiskohtia nuorten sosiaalisen median käytöstä. Tutkimuksen mukaan vuonna 2016 nuoret käyttivät sosiaalisen median palveluita keskimäärin 15 tuntia viikossa ja 95 % nuorista käyttää sosiaalista mediaa omilla älypuhelimillaan. SoMe ja nuoret 2016 -tutkimuksen mukaan nuorten keskuudessa käytetyimmät sosiaalisen median sovellukset ovat WhatsApp, YouTube, Facebook, Instagram, Spotify ja Snapchat. Nuoret käyttävät sosiaalista mediaa enimmäkseen keskusteluun kavereiden kanssa, mutta sosiaalinen media toimii myös välineenä jakaa tuottamaansa sisältöä, kuten kuvia ja blogitekstejä. Nuoret käyttävät sosiaalista mediaa myös siksi, koska muutkin käyttävät. Sosiaalinen media on osa nuorten yhteisöllisyyttä. (Ebrand Suomi Oy 2016.)

Medialukutaidolla tarkoitetaan kykyä etsiä tietoa internetistä ja suhtautua kriittisesti mediassa esiintyvään materiaaliin. Medialukutaitoa on myös kyky hyödyntää mediaa tiedon lähteenä. Nuoret oppivat sosiaalisen median käyttöä vanhemmiltaan, sisaruksiltaan ja kavereiltaan. Viime aikoina kouluissa on kiinnitetty huomiota verkon käytön ja erityisesti sosiaalisen median käytön taitoihin. Nuoret tarvitsevat harvoin opastusta erilaisten laitteiden käytössä. Sen sijaan nuorilla on puutteita esimerkiksi

tiedon hakemisessa ja sen arvioinnissa. Myös ongelmatilanteiden arviointiin ja niistä selviämiseen nuoret sosiaalisen median käyttäjät tarvitsevat harjaannusta. Nuoret oppivat alkeita medialukutaidoista kotona katsoessaan vanhempiensa median käyttöä. Kavereiltaan ja sisaruksiltaan nuoret saavat vinkkejä uusista sosiaalisen median sovelluksista, joita nuoret käyttävät. (Kupiainen ym. 2011, 117–119.)

Nuoret selaavat sujuvasti sosiaalisen median palveluita puhelimella, tabletilla ja tietokoneella. Tämä ei kuitenkaan automaattisesti tarkoita sitä, että nuorille sosiaalisen median kulttuuri olisi selvä. Nuorille sosiaalinen media on osa arkipäivää, eivätkä he osaa ajatella sosiaalisessa mediassa piileviä vaaroja. Nuoret tarvitsevat vanhempien ohjausta sosiaalisen median käyttöön ja tietoa ja esimerkkejä sosiaalisen median vaaroista. Runsas sosiaalisen median käyttö ei ole merkki huonosta sosiaalisen median käytöstä. Käytön määrän sijaan vanhempien tulisi tarkkailla sosiaalisessa mediassa esiintyvää sisältöä; millaisilla sivustoilla nuori vierailee, kenen kanssa juttelee, millaista sisältöä hän jakaa ja millaisia henkilöitä nuorella on esikuvana sosiaalisessa mediassa. (Haasio 2016, 11–16.)

3.2 Sosiaalinen media ja lainsäädäntö

Sosiaalista mediaa koskevat lait ovat enimmäkseen viestintää ja markkinointia käsitteleviä lakeja. Näitä ovat muun muassa henkilötietolaki, tekijänoikeuslaki, rikoslaki, ja sananvapauslaki. Yksityisessä elämässä tapahtuvat sananvapausslain rikkomukset ovat useimmiten yksityiselämän loukkauksia tai kunnianloukkauksia. Sosiaalisessa mediassa yksityiselämää loukkaavaksi sisällöksi voidaan luokitella esimerkiksi erilaisissa joukkotiedotusvälineissä tai muissa sosiaalisen median palveluissa toisen ihmisen yksityiselämän asioiden levittäminen, mistä aiheutuu vahinkoa tai kärsimystä asianomaiselle. Sisältö voi olla myös suoraan loukattuun kohdistuvaa halveksumista. (Pesonen 2013, 131–132.)

Kunnianloukkaamisen kriteerit tulevat täyteen, kun toisesta ihmisestä esitetään ja levitetään valheellista tietoa, josta koituu asianomaiselle vahinkoa tai kärsimystä. Myös suoraan loukattuun kohdistuvaa halveksuntaa voidaan pitää kunnianloukkauksena. Kunnianloukkauksen rangaistus voi olla sakkoa tai enintään kuusi kuukautta vankeutta. Jos loukatusta levitetty tieto on saavuttanut suuren määrän ihmisiä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa ja siitä koituu loukatulle suurta tai pitkäaikaista vahinkoa tai kärsimystä, voidaan tekijä tuomita törkeästä kunnianloukkauksesta. Törkeän kunnianloukkauksen rangaistus voi olla sakkoa tai enintään kaksi vuotta vankeutta. (Pesonen 2013, 132.) Henkilötietolakia

voidaan katsoa rikotuksi, jos joku henkilö lisää sosiaalisessa mediassa kuvan tai videon toisesta henkilöstä ilman tämän lupaa. Rikoksen rangaistavuuteen vaikuttaa esimerkiksi kuvassa tai videossa esiintyvän tilanteen luonne ja arkaluontoisuus. (Forss 2014, 23.)

4 KIUSAAMINEN

Jokainen kokee kiusaamisen yksilöllisesti ja käsitys siitä vaihtelee. Yleisesti kiusaamisena pidetään tilanteita, joissa kahden tai useamman henkilön välillä vuorovaikutus on kielteistä ja jatkuvaa. Kiusaamisella on erilaisia muotoja. Yleensä kiusaaminen jaetaan suoraan ja epäsuoraan kiusaamiseen. Suorassa kiusaamisessa teko kohdistuu suoraan uhriin. Epäsuora kiusaaminen tapahtuu kiusatulta salassa esimerkiksi selän takana pahanpuhumisena ja juurujen levittämisenä. (Satri 2015, 13–17.) Kiusaamista voi esiintyä fyysisenä, psyykkisenä tai sosiaalisena. Fyysinen kiusaaminen ilmenee ruumiillisena väkivaltana, kuten tönimisenä, lyömisenä tai potkimisena. Psyykkinen eli henkinen kiusaaminen ilmenee sanallisena käyttäytymisenä kiusattua vastaan. Sosiaalinen kiusaaminen on syrjintää ja ulkopuolelle jättämistä. (Hamarus 2008, 12.)

Kiusaamisen ilmenemismuodot voidaan jakaa myös seuraavasti: sanaton kiusaaminen, sanallinen kiusaaminen ja toiminta. Sanatonta kiusaamista ovat erilaiset keholliset viestit, joiden on tarkoitus loukata tai vähätellä toista ihmistä, ja toisen tahallisesti huomiotta jättäminen. Sanallista kiusaamista on suora pahanpuhuminen, haukkuminen, vihapuheet ja toisesta henkilöstä ikävien asioiden kirjoittaminen esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. Toiminnalla tarkoitetaan lyömistä ja tönimistä, ulkopuolelle jättämistä ja muuta epäoikeudenmukaista toimintaa. (Kaski & Nevalainen 2017, 45–46.)

4.1 Kiusaaminen sosiaalisessa mediassa

Sosiaalisessa mediassa kiusaamisen ilmenemisessä on omia erityispiirteitä. Sosiaalisessa mediassa julkaistu sisältö tavoittaa hetkessä hyvin suuria massoja. Toista henkilöä loukkaavat tekstit ovat kaikkien luettavissa ja ihmisten on helppo yhtyä kiusaamiseen tai jakaa sisältöä eteenpäin. Sosiaalisessa mediassa esiintyy myös identiteettivarkauksia. Toisen henkilön tiedoilla saatetaan tehdä valeprofileja ja jakaa vahingoittavaa sisältöä hänen nimissään. Sosiaalisessa mediassa kiusaaminen on siitakin erityistä, että sinne lisättyä sisältöä on melkein mahdotonta poistaa, jos sitä on ehditty levittää suurille joukoille. (Kaski & Nevalainen 2017, 46–47.)

Nuoret ja vanhemmat käyttävät eri verkkopalveluita, ja vanhemmilta jää helposti näkemättä iso osa nuorten päivittäisestä arjesta. Vanhemmat ja opettajat kokevat helposti neuvottomuutta sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan kiusaamiseen puuttumisessa. Vanhempien on syytä kertoa nuorille, että kaikki sosiaalisessa mediassa jaettu sisältö säilyy verkossa, vaikka nuori itse poistaisi jakamansa sisällön.

Tämän vuoksi kiusaaja saadaan jäljitettyä, vaikkakin se vaatii usein paljon vaivaa. Nuoret häpeävät helposti sosiaalisessa mediassa saamaansa ikävää sisältöä, eivätkä kerro siitä aikuisille. On tärkeää, että nuori pystyy luottamaan aikuisiin jakaakseen saamansa sisällön heidän kanssaan. On myös tärkeä kertoa nuorille, että he eivät poista ikäviä viestejä tai kuvia, ennen kuin he ovat näyttäneet sisällön aikuisille. Materiaalin poistaminen hankaloittaa kiusaamisen selvitystyötä. (Hamarus 2012, 64–65.)

Sosiaalisessa mediassa kiusaamista tapahtuu oppilaiden välillä. Päivällä alkanut kiusaaminen jatkuu koulupäivän jälkeen sosiaalisen median palveluissa. Sosiaalisessa mediassa kiusaamisen muotoja ovat esimerkiksi kuvien muokkaaminen ja niiden levittäminen. Sosiaalisessa mediassa levitetään perättömiä juoruja ja nuorten jakamaa sisältöä kommentoidaan ihonvärin, vaatetuksen, ulkomuodon tai kiusatun lähipiirin vuoksi. Sosiaalisessa mediassa tapahtuva kiusaaminen on erittäin vahingollista, sillä sisältö leviää nopeasti ja kiusaaminen tapahtuu suuren yleisön edessä. Sosiaaliseen mediaan jaettua sisältöä on hankala hävittää kokonaan, sillä ulkopuolisen on helppo tallentaa se johonkin muuhun paikkaan kuin kyseiseen sovellukseen. Sosiaalisessa mediassa jaetun sisällön valvonnasta vastaa eri sovellusten ylläpidot, mutta nuorten tukena sosiaalisessa mediassa tapahtuvaa kiusaamista vastaan toimii myös erilaisia nuorisotyöntekijöitä ja nettipoliisi. He puuttuvat sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan kiusaamiseen. (Hietala ym. & Vanhala 2010, 51.)

Moni ei pidä sosiaalisessa mediassa tapahtuvaa kiusaamista yhtä vakavana kuin esimerkiksi kasvotusten tapahtuvaa kiusaamista. Kiusaaminen on sosiaalisessa mediassa helpompaa, sillä kiusaajan ei tarvitse fyysisesti kohdata uhriaan. Jotkut sosiaalisen median palvelut myös mahdollistavat käyttäjien esiintymisen keksityillä nimimerkeillä eli anonyymisti, mikä myös omalta osaltaan voi helpottaa kiusaamisen aloittamista. Sosiaalisessa mediassa tapahtuvaa kiusaamista on vaikea valvoa, sillä kiusaaminen voi tapahtua vain kiusaajan ja kiusatun välillä suljetussa keskustelussa. Jos kiusattu ei itse ota asiaa kenenkään kanssa puheeksi, ei kukaan tule koskaan tietämään tapahtuneesta. (Haasio 2013, 62–64.)

4.2 Kiusaamisen syitä

Syitä kiusaamiselle on useita, mutta yleisenä selityksenä kiusaamiselle pidetään kiusaajan huonoa itsetuntoa. Itse kiusaajan ja kiusatun lisäksi tilanteeseen liittyy usein joukko ihmisiä, jotka tukevat tilannetta epäsuorasti vahvistamalla kiusaajan asemaa. Jotkut tilanteessa olevat pystyvät puolustamaan kiusattua asettumalla kiusatun puolelle tai kiusaajaa vastaan. (Satri 2015, 24.) Kiusaamisella

kiusaaja hakee usein valtaa, suosiota tai asemaa. Nuorison keskuudessa kiusatuksi tulee usein henkilö, joka poikkeaa muista nuorista esimerkiksi ulkonäöllään, vaatetuksellaan, osaamisellaan tai perheensä ominaisuuksilla. (Hamarus 2008, 29). Terveystieteiden tutkimuskeskuksen teettämän Koulu-terveyskyselyn 2017 mukaan 8. ja 9. luokkalaisista pojista 3,7 prosenttia ja tytöistä 1,9 prosenttia kokee tulevansa kiusatuksi useita kertoja viikossa (THL 2017).

Toisen henkilön kiusaaminen voi johtua myös kiusaajan kateudesta kiusattua kohtaan. Kiusatulla saattaa olla esimerkiksi jotakin, mitä kiusaajakin haluaisi mutta ei voi saada. Kiusaaminen saattaa olla keino tuoda itseään esille ja saada toiminnallaan huomiota muilta ihmisiltä. Kiusaaja on tällöin usein epävarma itsestään ja omasta asemastaan, ja tarvitsee jonkin keinon tuntea saavansa statusta ja valtaa. Samankaltaisten itsetunto-ongelmien ja epävarmuuden kanssa kamppailevat vierestä seuraajat ja ne henkilöt, jotka ihailevat kiusaajaa. Usein syynä on pelko joutua itse kiusatuksi. (Simula 2013, 268–269.)

4.3 Kiusaamiseen puuttuminen

Vanhemmilla on erilainen käsitys kiusaamisesta kuin lapsilla. Käsitys kiusaamisesta muuttuu lapsen kasvaessa. Vanhempien ja koulun opettajien on hyvä kysyä lapsilta, mitkä asiat he kokevat kiusaamisena. Erityisesti pienille lapsille on hyvä kertoa kiusaamisesta ja siitä, että kiusaaminen ei ole oikein missään tilanteessa. On tärkeää, että vanhemmat ja opettajat käsittävät kiusaamisen samalla tavalla ja puhuvat kiusaamisesta avoimesti. Avoimuudella pystytään havaitsemaan kiusaamistapaukset mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Nuorten on pystyttävä luottamaan siihen, että heidän kertomansa käsitellään ja etteivät he joudu kertomisesta vaikeuksiin. (Hamarus 2012, 24–26.) Nuoret usein piilottelevat kiusaamista aikuisilta ja kokevat, että heidän on helpompi asettua kiusaajan kuin kiusatun puolelle. Tämän vuoksi kiusaaminen jää usein huomaamatta vanhemmilta ja opettajilta, eikä kiusaamista tuoda esille. (Hamarus 2008, 89–90.)

Nuorilla on oltava riittävästi heille sopivia väyliä, joilla he voivat viedä tietoa kiusaamisesta eteenpäin. Opettajan tulee miettiä yhteistyössä nuorten ja heidän vanhempiensa kanssa, millä keinoilla nuoret voivat viestittää kiusaamistilanteita avoimesti eteenpäin. (Hamarus 2008, 117.) Nuorten tulee luottaa siihen, että heidän kertomaansa puututaan siten, että he eivät joudu vaikeuksiin ilmiannon vuoksi kaveriporukassa (Hamarus 2012, 30). Perusopetuslaissa on asetettu säädökset, joiden mukaan opetuksen järjestäjän tulee laatia järjestyssäännöt, joissa on toimintamalli kiusaamistilanteissa. Lain

mukaan opettajilla ja rehtorilla on velvollisuus puuttua tietoonsa saamiin kiusaamistapauksiin. (Perusopetuslaki 30.12.2013/1267, §29.)

Luokkien välillä on eroja kiusaamisessa. Kiusaamiseen vaikuttaa esimerkiksi luokan oppilaiden persoonallisuudet, kiusaamiseen puuttumisen tavat ja opettajan asenteet kiusaamista kohtaan. Kiusaamista on enemmän luokissa, joissa kiusaamista havaitsevat oppilaat asettuvat kiusaajan puolelle esimerkiksi nauramalla tai puolustelemalla kiusaajaa. Luokissa, joissa kiusaamista havaitsevat oppilaat asettuvat kiusatun puolelle tukemalla tätä tai puuttumalla kiusaamiseen muilla keinoilla, on havaittu vähiten kiusaamista. (Ahtola 2016, 84.)

Opettajan asenteet kiusaamista kohtaan vaikuttavat siihen, kuinka vakavana ongelmana hän näkee kiusaamistilanteen. Opettajan asenteet kiusaamista kohtaan antavat pohjan hänen käyttäytymisellensä kiusaamistilanteissa. Opettajat antavat omalla toiminnallaan toimintamalleja oppilaille kiusaamisen vastaisessa toiminnassa. (Ahtola 2016, 85.) Opettajan tulee puuttua kiusaamiseen mahdollisimman varhain. Kiusaamisen selvittelytilanteessa on hyvä olla mukana myös oppilashuoltoa, kuten koulukuraattori tai opiskelijaterveydenhoitaja sekä oppilaiden vanhemmat. (Nevalainen & Nieminen 2010, 188-189.)

4.4 Kiusaamisen seuraukset

Nuorten olisi hyvä tietää, että kiusaamisella on monenlaisia seurauksia. Merkitystä on sillä, kuinka kiusaamiseen suhtaudutaan. Kiusaamisen uhriksi joutumisesta kiusatulle jää usein leima loppuelämäksi, eikä osa uhreista aikuisiälläkään käsitä, kuinka väärin kiusaaminen on heitä kohtaan ollut. Usein henkilö huomaa vasta aikuisiällä tulleensa kiusatuksi nuorena. Kiusattu syyllistää tilanteesta helposti itseään, kokee häpeää, eikä asiasta ole helppo puhua. Tästä seurauksena on erilaisten tunteiden kasaantuminen, mikä aikanaan esiintyy mahdollisesti väkivaltana, itsetuhoisuutena, masennuksena, ahdistuksena ja muina vakavina mielenterveyden häiriöinä. Kiusaaminen aiheuttaa tulevaisuudessa epäluottamusta ja ongelmia ihmissuhteiden luomisessa. Kiusattu henkilö saattaa myöhemmin hakeutua itse kiusaajan asemaan, jotta ei itse joutuisi kiusatuksi. (Holmberg-Kalenius 2008, 192–200.)

Kiusaaminen alkaa usein pienistä ikävistä sanoista tai teoista, jatkuu pitkään ja muuttaa muotoaan yhä suurempiin henkisen tai fyysisen väkivallan tekoihin. On mahdollista, että kiusaamista on jatku-

nut jo jonkin aikaa ennen kuin kiusaaminen tulee ilmi opettajille tai vanhemmille. Tällaisissa tapauksissa kiusaaminen traumatisoi kiusattua pitkään ja myös kiusaamisen seuraukset ovat pitkäaikaisia. Kiusattu muistaa kiusaamistilanteet pitkään hyvin selvästi. Kiusaaminen vaikuttaa ihmisen realistiseen käsitykseen itsestään ja heikentää ihmisen itsetuntoa. Itsetunnon palautuminen on pitkä prosessi ja esimerkiksi ulkonäön vuoksi kiusattu ihminen voi ajatella loppuelämänsä ajan olevansa ruma tai kelpaamaton ulkonäkönsä vuoksi. (Nevalainen ym 2010, 187.)

Professori Andre Souranderin tutkimuksen mukaan 74,2 % jonkin psykiatrisen diagnoosin saaneista henkilöistä oli kokenut lapsuudessaan tai nuoruudessaan kiusaamista (Sourander, Gyllenberg & Klockmek 2016). Kiusaamisen jälkikäsittely on tärkeää, sillä kun nuori käy kielteisiä tunteitaan läpi, menettävät ne ajan mittaan merkitystään. Vaikka kiusaamiseen liittyvät tunteet eivät enää myöhemmin hallitsisi elämää, voivat ne myöhemmässä elämänvaiheessa nousta uudelleen mieleen esimerkiksi jonkin vastaantulevan kriisin yhteydessä. Puhuminen auttaa kielteisten tunteiden käsittelyssä, mutta nuorilla myös mielekkäät asiat, kuten kaverit ja harrastukset edesauttavat ylipääsissä. Kiusatun minäkuva hajoaa usein kiusaamisen yhteydessä ja nuori kokee häpeää itsestään ja omasta olemuksestaan. Nuori tarvitsee onnistumisen kokemuksia ja iloisia hetkiä, jotta hän kykenee rakentamaan uudelleen ehjää minäkuvaa ja oppii hyväksymään itsensä uudestaan. (Hamarus 2012, 93–95, 98.)

5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata yläkouluikäisten nuorten kokemuksia kiusaamisesta sosiaalisessa mediassa sekä nuorten käsityksiä siitä, kenen siihen tulisi puuttua ja miten. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa sosiaalisessa mediassa esiintyvän kiusaamisen ennaltaehkäisevään työhön. Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat:

1. Millaista kiusaamista sosiaalisessa mediassa esiintyy?
2. Kenen tulee puuttua sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan kiusaamiseen?
3. Millaisin keinoin sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan kiusaamiseen tulee puuttua?

6. OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN

Opinnäytetyön suunnittelu alkoi lokakuussa 2017. Saimme tutkimusluvan opinnäytetyön suunnitelman pohjalta marraskuussa 2017. Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä. Aineiston keruu toteutettiin avoimen kyselylomakkeen avulla yhteistyökoulullamme joulukuussa 2017. Tässä kappaleessa kuvaamme tarkemmin opinnäytetyön toteuttamista ja tutkimuksen eri vaiheita. Esittelemme, kuinka valitsimme kohderyhmän ja toimintaympäristön. Lisäksi kerromme kvalitatiivisesta lähestymistavasta, aineiston keruusta ja aineiston analyysistä.

6.1 Kohderyhmä ja toimintaympäristö

Tiedonantajien valikoitumiseen vaikuttaa kohderyhmän koko sekä tutkimuksen lähtökohdat ja luonne. Tarkoituksenmukaisella otannalla tarkoitetaan tiedonantajien joukkoa, jonka oletetaan tietävän mahdollisimman paljon tutkittavasta aiheesta. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen. 2015, 110–112.) Kohderyhmämme valikoitui yhdessä työelämän yhteyshenkilön kanssa. Käytimme tarkoituksenmukaista otantaa, jolloin tiedonantajien joukoksi valikoitui kaksi erään Keski-Pohjanmaan yläkoulun luokkaa. Nuoret käyttävät paljon sosiaalisen median palveluita, joten heillä oli tietoa sosiaalisessa mediassa esiintyvistä kiusaamisesta.

6.2 Lähestymistapa ja aineiston keruu

Lähestymistapamme on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Kvalitatiivinen lähestymistapa sopii tutkimuksiin, joilla halutaan tuottaa uutta tietoa tai tuoda jo tutkituista asioista esille uusia näkökulmia. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa nousee esille tiedonantajien yksilöllisyys ja tutkimuskysymyksiin saadaan syvällistä tietoa. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen. 2015, 65.) Avoin kyselylomake on perinteinen tapa kerätä tietoa. Lomakehaastattelun on todettu olevan hyvä aineistonkeruumenetelmä erityisesti silloin, kun tutkittava aihe voi olla henkilökohtainen osalle tiedonantajista. Avoimessa kyselylomakkeessa tiedonantajalle ei tarjota valmiita vastausvaihtoehtoja, vaan tiedonantaja voi vastata kysymykseen vapaasti omin sanoin. Avoimen kyselylomakkeen haittana on, että vastaus ei aina vastaa suoraan annettuun kysymykseen. Koululuokassa toteutettu kysely suurelle opiskelijaryhmälle antaa tiedonantajille mahdollisuuden esittää tarkentavia kysymyksiä, kun tutkija on paikalla. (Aaltola & Valli 2015, 84, 88, 106.)

Laadullisella tutkimuksella selvitimme, millaista kiusaamista nuoret kokivat sosiaalisessa mediassa. Tutkimusta varten laadimme kyselylomakkeen (LIITE 1). Kyselylomake muodostui avoimista kysymyksistä, joihin tiedonantajat voivat vastata omin sanoin ja vapaasti omien kokemustensa perusteella. Kyselylomakkeella selvitimme, millaista kiusaamista sosiaalisessa mediassa esiintyy nuorten näkökulmasta. Meitä tutkijoina kiinnosti myös, tietävätkö nuoret kenen ja kuinka sosiaalisessa mediassa esiintyvään kiusaamiseen tuli puuttua. Lomakekysely toimi hyvin tiedonkeruumenetelmänä, koska aiheena kiusaaminen saattoi olla henkilökohtainen osalle tiedonantajista ja aiheesta puhuminen olisi voinut olla hankalaa osalle tiedonantajista.

6.3 Aineiston analyysi

Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen haasteena on saada kuvattua tutkimuksen vaiheet ja tulokset riittävän selkeästi, jotta lukija ymmärtää, kuinka tutkimustuloksiin ollaan päädytty. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkimuksesta saatua aineistoa analysoidaan. Erityisesti hoitotieteellisissä tutkimuksissa yleinen aineiston analysointimenetelmä on sisällönanalyysi. Sisällönanalyysissä tutkimuksesta saatuun aineistoon tutustutaan, minkä jälkeen se pelkistetään, luokitellaan ja arvioidaan. Sisällönanalyysin avulla aineistosta saadaan käsitteitä, merkityksiä, seurauksia ja sisältöjä. Induktiivinen eli aineistolähtöinen sisällönanalyysi on menetelmä, jolla aineistosta pyritään etsimään uutta tietoa ja uusia teorioita. Vastaavasti deduktiivisessa sisällönanalyysissä pyritään kehittämään ja testaamaan jo olemassa olevia teorioita. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen. 2015, 163, 164–167.)

Laadullisen tutkimuksen etu opinnäytetyössämme oli se, että saimme tiedonantajilta vastaukset omin sanoin, eikä valmiita vastausvaihtoehtoja ollut. Näin tiedonantajat voivat kuvailla parhaiten kokemuksiaan kiusaamisesta sosiaalisessa mediassa. Kerättyämme aineiston tutustuimme siihen huolella ja kävimme läpi kaikki saamamme vastauslomakkeet. Kyselylomakkeen vastaukset olivat melko pelkistettyjä ja selkeitä. Osan vastauksista pelkistimme muotoon, jossa tiedonantajaa ei voi tunnistaa esimerkiksi murre sanojen vuoksi. Aineiston käsittelyssä emme muuttaneet vastausten sisältöä. Aineiston analyysin (LIITE 2) avulla saimme vastauksia asettamiimme tutkimuskysymyksiin. Valitsimme induktiivisen sisällönanalyysin, koska kiusaaminen sosiaalisessa mediassa on tuore aihe eikä aihetta oltu aiemmin tutkittu kyseisessä yläkoulussa.

7 EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Tutkimusetiikka on ydin kaikelle tieteelliselle toiminnalle. Tutkimusetiikka ohjaa tutkimuksen etenemistä säännöillä ja ohjeilla. Tutkimuksen eettisiä vaatimuksia ovat muun muassa tutkijan kiinnostus ja tunnollisuus aiheeseen, tutkijan rehellisyys, ihmisarvon kunnioittaminen, ammatinharjoituksen edistäminen. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen. 2015, 217–218.) Tutkijoina olimme aidosti kiinnostuneita tutkittavasta aiheesta. Pرهdyimme teoriaan huolellisesti. Etenimme tutkimuksessa eettisten ohjeiden mukaan ja kunnioitimme tiedonantajien yksilöllisyyttä. Eettisten ohjeiden mukaan opinnäytetyön tutkimusta varten tulee hakea tutkimuslupaa. Ennen luvan hakemista tulee perehtyä organisaation tutkimuskäytäntöihin. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen. 2015, 198.) Opinnäytetyötutkimusta varten haimme tutkimuslupaa (LIITE 3) kaupungin sivistystoimen johtajalta. Lupahakemus oli osoitettu yhteistyökoulullemme. Opinnäytetyössämme emme kuitenkaan mainitse kaupunkia tai koulua tiedonantajien yksityisyyden suojan vuoksi.

Tutkimuksen eettisyyttä määrittää tutkimuksen kohderyhmän valinta sekä vastaamisen vapaaehtoisuus. Suomessa yli 15 vuotta täyttänyt henkilö voi osallistua tieteelliseen tutkimukseen itsenäisesti, ilman vanhempien erillistä suostumusta. Tiedonantajien tulee olla tietoisia tutkittavasta aiheesta ja heille on annettava aikaa sisäistää tutkimuksen luonne. Halutessaan heidän on voitava kysyä lisäkysymyksiä tutkimukseen liittyen. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen. 2015, 222.) Valitsimme kohderyhmän yhdessä yhteyshenkilömme kanssa. Tutkimukseen osallistui yli 15-vuotiaita nuoria, joten vanhempien erillistä suostumusta ei tarvittu. Ennen tutkimuksen toteuttamista esittelimme tiedonantajille tutkimuksen luonteen, sekä painotimme vastaamisen vapaaehtoisuutta ja mahdollisuutta keskeyttää kyselyyn vastaaminen. Annoimme tiedot tutkimuksesta ja sen eettisyydestä paperiversiona. Tiedonantajilla oli mahdollisuus esittää tarkentavia kysymyksiä missä tutkimuksen vaiheessa tahansa, sillä olimme tutkijoina läsnä luokkahuoneessa vastaushetkellä. Tutkimuksessa emme käyttäneet painostusta tai lahjontaa vastausten saamiseksi.

Tutkimusetiikan kannalta anonymiteetti eli yksityisyyden suoja on tärkeä. Tiedonantajien yksityisyyttä tulee suojata kaikissa tutkimuksen vaiheissa. (Helsingin julistus 2013.) Tutkimustietoa ei tule luovuttaa tutkimuksen ulkopuolisille henkilöille. Tutkijat vastaavat siitä, että anonymiteetti säilyy kaikissa tutkimuksen vaiheissa ja tutkimustulokset hävitetään asianmukaisesti tutkimuksen päätyttyä. Tutkijan tulee kunnioittaa tiedonantajien erilaisuutta. Mahdolliset haitat ja negatiiviset seuraamukset tulee minimoida. Tutkimuksessa tulee huomioida haavoittuvat ryhmät. (Kankkunen & Vehviläinen-

Julkunen. 2015, 217–219.) Aineisto kerättiin avoimilla, paperisilla, kyselylomakkeilla. Tiedonantajille kerrottiin, että vastauslomakkeelle ei tule laittaa henkilötietoja, kuten ikää, nimeä tai koulun nimeä. Kyselylomakkeet kerättiin suljettuun laatikkoon ja tutkijoina käsitelimme kyselylomakkeita siten, että ne eivät päätyneet ulkopuolisille. Tutkimuksen valmistuttua kyselylomakkeet hävitetään polttamalla. Kiusaaminen voi olla aiheena arka tiedonantajille esimerkiksi henkilökohtaisten koke-
muksien vuoksi. Huomioimme tämän esittelemällä tarkasti tutkimuksen luonteen sekä painottamalla vastaamisen vapaaehtoisuutta ja keskeytymahdollisuutta.

Opinnäytetyössä uskottavuuden toteutuminen edellyttää selkeää ja tarkkaa analyysin kuvaamista, jotta tutkimuksen lukijoilla on mahdollisuus saada käsitys tutkimuksen etenemisen eri vaiheista. Tutkimuksessa ei saa käyttää sepittämistä eli tutkimuksen tulosten vääristelyä ja tekaisua. Kaiken tutkimuksesta saadun tuloksen tulee perustua tiedonantajien antamaan aineistoon. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen. 2015, 222.) Opinnäytetyön uskottavuuden toteutumiseksi kuvasimme aineiston analyysissä tiedonantajilta saadun aineiston todenmukaisena. Kaikki tutkimuksesta saatu tieto on peräisin tiedonantajilta. Vastaukset on pelkistetty yleiskielelle tiedonantajien yksityisyyden suojan vuoksi. Emme lisänneet tai muuttaneet tuloksia. Aineiston analyysissä on kuvattu analyysin vaiheet selkeästi. Emme yksilöineet tutkimuksen vastauksia tiettyyn sukupuoleen, kulttuuriin tai alueeseen. Saimme tiedonantajilta 28 kyselylomaketta palautettuna ja täytettynä. Niistä 20:tä pystyimme hyödyntämään tutkimuksessa. Kahdeksan vastauslomaketta hylkäsimme vastauksien suppeuden tai epäasiallisuuden vuoksi.

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa tutkimuksen siirrettävyyden ja saturaation toteutuminen. Siirrettävyys toteutuu, kun tutkimuksen tulokset ovat siirrettävissä toiseen, vastaavaan tutkimusympäristöön. Tämä edellyttää, että tutkimuksessa on esitetty tutkimusympäristö, tiedonantajien taustat, aineiston keruu menetelmät ja tutkimuksen vaiheet kuitenkin siten, että tiedonantajien yksityisyys säilyy. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen. 2015, 110, 198–222.) Opinnäytetyön tietoperustassa ja aineiston analyysissä olemme kuvanneet tiedonantajien joukkoa siltä osin, kun se on mahdollista yksityisyyden säilyessä. Tutkimustulokset ovat siirrettävissä toiseen vastaavaan joukkoon, sillä emme ole yksilöineet tiedonantajia tiettyyn sukupuoleen, kulttuuriin tai ympäristöön.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa saturaatiolla eli kyllästeisyydellä tarkoitetaan sitä, että tutkimuksesta on saatu riittävästi tietoa, eikä uutta tietoa ole enää saatavissa tutkittavasta aiheesta. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen. 2015, 110). Tutkimuksen avoimella kyselylomakkeella saimme tiedonanta-

jilta konkreettista tietoa tutkimaamme aiheeseen. Tiedonantajien joukko toi esille havaintojaan sosiaalisessa mediassa esiintyvistä kiusaamisesta ja kyllästeisyys toteutui, sillä useissa vastauslomakkeissa kerrottiin samankaltaisista havainnoista. Osa vastauksista oli kuitenkin hyvin suppeita, emmekä tiedä antoivatko tiedonantajat meille kaiken heillä olevan tiedon. Vastausten suppeus heikentää tutkimuksen luotettavuutta.

8 TUTKIMUSTULOKSET

Tämä kappale käsittelee opinnäytetyömme tutkimuksessa saatuja tuloksia tutkimuskysymysten pohjalta. Teetetyistä kyselyistä saadut tulokset kertovat nuorten käyttävän paljon erilaisia sosiaalisen median palveluita. Sosiaalisen median palveluista toiset nousivat kuitenkin huomattavasti muita enemmän esille. Tiedonantajista jokainen mainitsi nuorten käyttävän Instagram- ja Snapchat -sovelluksia. Facebookia kertoi käyttävän 3/4 tiedonantajista. Kaksi seuraavaksi eniten mainittua sosiaalisen median palvelua olivat Twitter ja WhatsApp, joita vajaa puolet tiedonantajista kertoi nuorten käyttävän. Youtube- ja Sarahah -sovelluksia kertoi käyttävän kolmasosa tiedonantajista. Tiedonantajat tunsivat yhteensä 20 erilaista nuorten käytössä olevaa sosiaalisen median palvelua ja sovellusta.

8.1. Sosiaalisessa mediassa esiintyvä kiusaaminen

Nuoret kuvasivat sosiaalisessa mediassa tapahtuvan kiusaamisen erityispiirteitä. Kerätyn aineiston perusteella voidaan sosiaalisessa mediassa tapahtuva kiusaaminen jakaa kolmeen yläluokkaan: yksityisyyden loukkaaminen, ihmisarvon loukkaaminen ja syrjintä. Sosiaalisessa mediassa tapahtuva kiusaaminen voi olla myös hyvin samanlaista kuin kiusaaminen sosiaalisen median ulkopuolella. Yksityisyyttä loukkaava kiusaaminen oli yksityisyyden häirintää ja toisen henkilön tietojen väärinkäyttöä.

Ryhmäpainostusta.

Toisen tietojen jakaminen.

Kuvien levittäminen.

Toinen sosiaalisessa mediassa nuorten mielestä esiintyvä kiusaamisen muoto oli ihmisarvon loukkaaminen. Nuoret kokivat kiusaamisen olevan kunnian loukkaamista, haukkumista ja muuta sanallista kiusaamista. Kunnian loukkaaminen voi olla henkistä väkivaltaa ja huijauksia. Haukkumista nuoret kertoivat esiintyvän sekä nimettömästi että nimellä. Sanallista kiusaamista nuorten mielestä oli uhkaavien ja väkivaltaisten viestien ja kommenttien lähettäminen. Sanallinen kiusaaminen saattoi olla heidän mielestään myös tahallista tai tahatonta.

Sanallista kiusaamista vahingossa.

Uhkaavien viestien lähettäminen.

Kolmas vastauksissa esiintyvä kiusaamisen tapa oli syrjintä, joka nuorten mielestä oli joko erilaisuuteen kohdistuvaa syrjintää tai ulkopuolelle jättämistä. Kiusaaminen saattoi liittyä esimerkiksi ulkonäöllisiin seikkoihin tai johonkin tiettyyn ihmisryhmään.

Ulkopuolelle jättämistä somessa.

Tiettyyn ihmisryhmään liittyvää kiusaamista.

Ulkonäöstä ilkeitä kommentteja.

8.2 Sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan kiusaamiseen puuttajat

Nuorilta kysyttiin kenen ja miten kiusaamiseen sosiaalisessa mediassa tulisi puuttua. Heidän vastauksensa tähän kysymykseen olivat hyvin samankaltaisia. Tiedonantajien mukaan sosiaalisen median käyttäjien, verkkopalvelun ylläpidon, nuorten elämään liittyvien aikuisten, viranomaisten ja ammattihenkilöiden tulisi puuttua sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan kiusaamiseen. Tiedonantajien mielestä koko sosiaalisen median yhteisö on vastuussa siitä, minkälaista sosiaalisessa mediassa on. Tämän lisäksi nuoret kokivat sosiaalisen median verkkopalveluiden ylläpidon olevan vastuussa kiusaamiseen puuttumisessa. Tähän lukeutuvat sekä eri ryhmien ylläpitäjät sekä palveluiden omistajat.

Kaikki ovat vastuussa siitä, minkälaista somessa on.

Muut ryhmän jäsenet.

Foorumin ylläpito.

Se joka on perustanut sen palvelun.

Nuoret kokivat, että myös nuorten elämään liittyvien aikuisten, kuten vanhempien tai muiden aikuisten, tulisi puuttua sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan kiusaamiseen. Nuorten mielestä kiusaamiseen tulisi tarvittaessa puuttua viranomaisten ja ammattihenkilöiden toimesta. Näitä ovat poliisi/nettipoliisi ja koulujen henkilökunta, kuten kouluterveydenhoitajat.

Vanhempien tulee puuttua kiusaamiseen.

Kiusaamisen huomanneet aikuiset.

Jos se on vakavaa, nettipoliisiin tulisi puuttua kiusaamiseen.

Kouluterveydenhoitajan pitää puuttua kiusaamiseen.

8.3 Kiusaamiseen puuttumisen keinot

Kun nuorilta kysyttiin kuinka sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan kiusaamiseen tulisi puuttua, vastaukset olivat monipuolisia ja yhteneväisiä. Nuorten mielestä kiusaamiseen tulisi puuttua ryhtymällä toimenpiteisiin sosiaalisessa mediassa, ottamalla yhteyttä viranomaisiin ja ylläpitoon, kertomalla läheisille ja muille aikuisille, keskustelemalla kiusaamistapauksista ja ennaltaehkäisemällä niitä. Sosiaalisessa mediassa kiusaamiseen tulisi puuttua estämällä ja puuttumalla kiusaamiseen. Nuoret kokivat, että kiusaajan henkilöllisyys tulisi selvittää ja esimerkiksi antaa varoitus tai jopa estää tämän henkilön mahdollisuus käyttää kyseistä sosiaalisen median palvelua.

Pitäisi ilmiantaa se palvelussa kiusaaja.

Antamalla kiusaajalle porttikiellon sivustolle.

Block and report.

Sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan kiusaamiseen tulisi nuorten mielestä puuttua olemalla yhteydessä virkavaltaan ja palvelun ylläpitoon. Vastauksissa mainittiin, että sosiaalisessa mediassa tapahtuvalle kiusaamiselle tulisi olla samat rangaistukset kuin sosiaalisen median ulkopuolella tapahtuvalle kiusaamiselle. Vakavissa kiusaamistapauksissa tulisi siis ottaa yhteyttä poliisiin.

Kiusaajalle tulisi netissä tulisi olla samat rangaistukset kuin ei netissä kiusaavalle.

Jos menee pahaksi, pitäisi olla yhteydessä poliisiin.

Pitää kertoa sille sivun ylläpidolle.

Kiusaamisesta tulisi kertoa myös läheisille aikuisille ja muille aikuisille, jotka voivat puuttua sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan kiusaamiseen. Osa tiedonantajista oli sitä mieltä, että ensisijaisesti kiusaamisesta tulisi kertoa vanhemmille, mutta vastauksissa ilmeni myös, että kiusaamisesta voi kertoa kenelle tahansa aikuiselle, joka pystyy auttamaan kiusaamistapauksessa. Aikuisille kertomisen lisäksi kiusaamiseen tulisi puuttua keskustelemalla kiusaamistapauksesta sekä kiusatun että kiusaajan kanssa. Kiusaamiseen tulisi puuttua sanallisesti ja ottaa kiusaaminen vakavasti puheeksi kiusaajan kanssa.

Kertomalla eka vanhemmille.

Voit myös kertoa siitä jollekin aikuiselle joka osaa auttaa sinua tai uhria.

Kiusaajalle tulisi mainita tästä ja ottaa asia vakavasti esille.

Viimeiseksi vastauksista nousi esiin kiusaamisen ennaltaehkäisy, joka jakautui melko selkeästi kahden eri luokkaan. Kiusaamisesta pitäisi puhua enemmän ja jakaa tietoa kiusaamisesta ja sen seurauksista kouluissa ja kotona konkreettisten esimerkkien kautta. Tämän lisäksi nuoret olivat sitä mieltä, että vanhempien tulisi jollakin tavoin seurata nuorten sosiaalisen median käyttöä ja mitä sosiaalisessa mediassa tapahtuu.

Aikuisten pitäisi valvoa nuorten käyttäytymistä somessa.

Tuoda esiin esimerkkejä asiasta.

Puhua asiasta enemmän esim. kotona ja koulussa.

9 POHDINTA

Kerromme opinnäytetyön prosessin etenemisen eri vaiheista ja huomioista. Pohdimme omia oppimiskokemuksia ja prosessin haasteita. Esittelemme opinnäytetyöstä saamamme tulokset teoriapohjaan viitaten. Esitämme myös meille mieleen nousseet jatkotutkimusideamme ja tutkimustulosten hyödynnettävyyden mahdollisuudet.

9.1 Tulosten tarkastelu

Tutkimuksemme mukaan sosiaalisessa mediassa esiintyy yksityisyyden loukkaamista. Tämä ilmenee yksityisyyden häiritsemisenä ja toisen sosiaalisen median käyttäjän tietojen väärinkäyttönä. Tiedonantajien mukaan sosiaalisessa mediassa esiintyy ahdistelua ja ryhmäpainostusta. Lisäksi tiedonantajat kokevat kuvien ja tietojen jakamisen ja levittämisen kiusaamiseksi. Kasken ja Nevalaisen (2017) teoksessa on myös kerrottu sosiaalisessa mediassa esiintyvän kuvien muokkaamista ja levittämistä sekä identiteettivarkauksia, joissa toisen henkilön nimissä julkaistaan ikävää sisältöä sosiaaliseen mediaan.

Tutkimuksista saamiemme tulosten mukaan sosiaalisessa mediassa esiintyy myös ihmisarvon loukkaamista. Se ilmenee kunnian loukkauksina, kuten henkisenä väkivaltana ja huijaamisena sekä haukkumisena ja muuna sanallisena kiusaamisena. Tiedonantajien mukaan sosiaalisessa mediassa esiintyy haukkumista sekä nimettömästi, että nimellä. Tiedonantajien mukaan sanallista kiusaamista tapahtuu sosiaalisessa mediassa tahallisesti ja tahattomasti aiheutettuna. Hamarus (2008) on tutkinut kiusaamista laajasti, ja hänen mukaansa jokainen kokee kiusaamisen yksilöllisesti. Hänen mukaansa myös eri-ikäisillä henkilöillä on erilainen käsitys kiusaamisesta. Erilaisen käsityksen vuoksi kiusaamista voi esiintyä tahattomasti, sillä kiusattu ja kiusaaja kokevat tilanteen eri tavalla.

Tiedonantajat kokivat syrjinnän olevan yksi kiusaamisen muoto sosiaalisessa mediassa. Syrjinnäksi mainittiin ulkopuolelle jättäminen ja ihmisen erilaisuuteen kohdistuva kiusaaminen. Tiedonantajat olivat kokeneet ulkopuolelle jättämisen lisäksi ilkeitä kommentteja ja kummastelua erilaisuutta kohtaan. Syrjintää tapahtuu sosiaalisessa mediassa sekä yksittäisiä ihmisiä kohtaan että ihmisryhmiä kohtaan. Hietala ym. (2010) ovat esitelleet teoksessaan sosiaalisessa mediassa esiintyvän esimerkiksi ihonväriin, vaatetukseen, ulkomuotoon tai kiusatun lähipiiriin kohdistuvia ilkeitä kommentteja.

Tiedonantajien mukaan sosiaalisen median käyttäjien, verkkopalvelun ylläpitäjien, viranomaisten ja muiden ammattihenkilöiden sekä nuoren elämässä olevien aikuisten, kuten vanhempien ja muiden luotettavien aikuisten tulisi puuttua sosiaalisessa mediassa esiintyvään kiusaamiseen. Sosiaalisen median käyttäjiin lukeutuu sosiaalisen median ryhmän jäsenet ja nuoret. Yksi tiedonantajista oli sitä mieltä, että kiusaamisen nähneen henkilön tulisi puuttua tilanteeseen. Viranomaisten ja ammattihenkilöiden joukolla tiedonantajat tarkoittavat poliisia, opettajia ja kouluterveydenhuoltoa. Hietalan ym. (2010) mukaan sosiaalisen median sovellusten sisällöstä vastaa sovellusten ylläpidot. Ylläpidolta voi jäädä huomaamatta kiusaamistapauksia. Nuorten tukena sosiaalisessa mediassa toimii nuorisotyöntekijöitä ja nettipoliiseja. He puuttuvat huomaamiinsa kiusaamistapauksiin. Hamaruksen (2008) mukaan nuorten on helpompi asettua kiusajaan kuin kiusatun puolelle ja tämän vuoksi nuorten on hankala selvittää kiusaamistapaukset itsenäisesti. Hamaruksen (2012) myöhemmän teoksen mukaan kiusaamistilanteeseen puuttumisessa olisi hyvä olla mukana useampi aikuinen, kuten opettaja ja kiusaamistapauksen molempien osapuolten vanhemmat. Nevalaisen ja Niemisen (2010) mukaan kiusaamistapauksen selvittelyssä on hyvä olla mukana myös esimerkiksi oppilashuolto ja koulukuraattori.

Tutkimuksessamme tiedonantajat kertoivat, että kiusaamistilanteisiin voi puuttua ryhtymällä toimenpiteisiin. Toimenpiteinä tiedonantajat pitävät kiusaamistilanteisiin puuttumista. Tilanteisiin voi puuttua selvittämällä sosiaalisessa mediassa kiusaavan henkilöllisyyden ja ilmiantamalla kiusaaja sosiaalisen median palvelun ylläpidolle. Hamaruksen (2012) mukaan nuoret häpeävät sosiaalisessa mediassa saamaansa ikävää sisältöä. Tämän vuoksi nuoret usein poistavat sisällön eivätkä näytä sitä vanhemmilleen tai opettajille. Vaikka sosiaaliseen mediaan jaettu sisältö säilyy internetissä poistamisen jälkeenkin, on kiusajaan henkilöllisyys ja kiusaamistapaus hankalampi selvittää sisällön poistamisen jälkeen. Tämä olisi hyvä tuoda nuorille esille kerrottaessa kiusaamisesta. Useat tiedonantajista olivat sitä mieltä, että kiusajaan käyttäjäprofiilin estäminen sosiaalisessa mediassa on toimenpide kiusaamistilanteen selvittämisessä.

Tiedonantajat kokivat tärkeäksi sosiaalisessa mediassa tapahtuvan kiusaamisen puuttumiskeinoksi läheisille aikuisille kertomisen ja aiheesta keskustelemisen. Tiedonantajien mukaan kiusaamisesta tulisi kertoa omille vanhemmille tai muille aikuisille, joiden he ajattelevat pystyvän vaikuttaa kiusaamistilanteeseen. Nuoret pitävät tärkeänä sekä kiusajaan puhuttelemista että kiusaamistapauksen osapuolten välistä selvittelyä. Hamaruksen (2012) mukaan nuorten tulee luottaa siihen, että heidän kertomansa kiusaamistapaukset otetaan vakavasti ja käsitellään. Nuorten tulee luottaa myös siihen, että

kiusaamisen ilmiäntämisestä ei koidu heille itsellensä ongelmia. Nuorille tulee tarjota riittävästi keinoja tuoda avoimesti ilmi kokemuksiaan kiusaamisesta, jotta mahdollisimman moni kiusaamistapaus tulisi aikuisten tietoon ja näin tapauksiin voidaan puuttua.

Tutkimuksemme mukaan kiusaamisen ennaltaehkäisy on yksi sosiaalisessa mediassa esiintyvän kiusaamisen puuttumiskeino. Kiusaamista voi ehkäistä seuraamalla nuorten sosiaalisen median käyttöä ja tuomalla nuorille tietoa kiusaamisesta. Tiedonantajat kaipaavat yleistä tietoa kiusaamisesta ja konkreettisia esimerkkejä kiusaamistapauksista. Tiedonantajat kokevat, että nuorten vanhempien tulee valvoa nuorten käyttäytymistä sosiaalisessa mediassa. Hamaruksen (2012) sanoin on tärkeää, että jo pienille lapsille opetetaan kiusaamisen olevan väärin. Lisäksi lapsen kasvatukseen osallistuvilla aikuisilla, kuten vanhemmilla, opettajilla ja harrastusten ohjaajilla on yhtenäinen käsitys kiusaamisen peruspiirteistä, jotta lapset tietävät, mikä on oikein ja mikä on väärin.

9.2 Opinnäytetyön prosessi ja oppimiskokemukset

Aloitimme opinnäytetyöprosessin opintojen loppuvaiheessa. Prosessimme käynnistyi lokakuun 2017 alussa opinnäytetyön suunnitelman valmisteleminen. Tutkimusluvan saimme marraskuussa 2017 ja joulukuussa toteutimme tutkimuksen valitsemallamme yhteistyökoululla. Tiesimme heti prosessin alkaessa, että viemme prosessin loppuun nopealla aikataululla. Yhteistä aikaa opinnäytetyön tekemiselle löytyi koulusta ja töistä huolimatta, sillä molemmat pitivät opinnäytetyön nopeaa etenemistä tärkeänä asiana. Prosessin aikana asuimme eri paikkakunnilla ja käytimme opinnäytetyön tekemiseen paljon Onedrive-palvelua verkossa, jonka avulla pystyimme etenemään prosessissa välimatkasta huolimatta.

Työssämme hoitoalalla olimme kohdanneet kiusaamisen seurauksia, ja siksi se kiinnosti meitä aiheena. Molemmat meistä oli myös itse nähnyt koulukiusaamista peruskoulun aikana. Omat kokemuksemme eivät vaikuttaneet opinnäytetyön vaiheisiin. Alkuperäisenä opinnäytetyön aiheena oli koulukiusaaminen yleisesti. Soitimme läpi mahdollisia yhteistyökouluja ja useampi oli halukas yhteistyöhön tärkeässä aiheessa. Lopulta kouluksi valikoitui yläkoulu, josta saimme puhelun perusteella kuvan, että yhteistyö prosessissa sujuisi hyvin. Keskustelimme koulun yhteyshenkilön kanssa aiheen rajaamisesta sen laajuuden vuoksi. Lopulta aiheeksi rajautui kiusaaminen sosiaalisessa mediassa aiheen ajankohtaisuuden vuoksi.

Tiedonantajien ikäryhmäksi rajautui 15 vuotta täyttäneet nuoret, sillä uskoimme heillä olevan kokemusta sosiaalisen median käytöstä ja koska yläkouluikäisten keskuudessa esiintyy tutkitusti eniten kiusaamistapauksia. 15-vuotiaat ovat lain mukaan valmiita osallistumaan oman päätöksen mukaan tieteellisiin tutkimuksiin, joten erillistä vanhempien lupaa ei tarvittu kyselyn teettämiseen. Kyselytutkimuksen teettämisen jälkeen huomasimme, että tutkimus olisi ehkä ollut parempi tehdä lukioikäisille tutkimustulosten luotettavuuden kannalta, sillä niin olisi ehkä ollut mahdollista saada kattavampia vastauksia.

9.3 Jatkotutkimusaiheet ja tulosten hyödynnettävyys

Tutkimustuloksista kävi ilmi, että nuoret tiedostavat kiusaamista esiintyvän sosiaalisessa mediassa. Nuoret myös tiesivät, että kiusaaminen on väärin ja siihen tulee puuttua. Nuorille näytti olevan epäselvää se, kuinka ja kenen tulisi puuttua sosiaalisessa mediassa esiintyvään kiusaamiseen. Hyvin usein vastauksista kävi ilmi, että vastuu kiusaamiseen puuttumisessa on ulkopuolisilla. Useat nuoret eivät siis kokeneet, että heidän tulisi puuttua kiusaamiseen sitä havaitessaan. Myös tavat, joilla kiusaamiseen sosiaalisessa mediassa voitaisiin puuttua, olivat nuorille epäselviä. Jatkotutkimusaiheena voidaankin pitää sosiaalisessa mediassa esiintyvään kiusaamiseen puuttumista, sillä työssämme sairaanhoitajina näemme kiusaamisen seurauksia. Varhaisella kiusaamiseen puuttumisella voidaan estää vakavia mielenterveyshäiriöitä.

Sosiaalinen media kehittyi jatkuvasti ja ajantasaista tieteellistä tietoa sosiaalisesta mediasta oli hankala löytää, sillä nuorina tutkijoina huomasimme, että jo pari vuotta vanhoista tiedonlähteistä löytyi tietoa, joka ei ole ajankohtaista enää vuoden 2017 sosiaalisessa mediassa. Tutkimuksesta saimme hyvää ajankohtaista tietoa nuorten sosiaalisen median käytöstä ja siitä, millaista kiusaamista sosiaalisessa mediassa esiintyy tänä päivänä. Opinnäytetyömme tavoitteena oli, että opettajat saavat tietoa sosiaalisessa mediassa tapahtuvasta kiusaamisesta ja voivat hyödyntää tietoa kiusaamista ehkäisevässä työssä. Tutkimustuloksista huomasimme, että nuoret tarvitsevat lisää tietoa siitä, kuinka ja kenen tulisi puuttua sosiaalisessa mediassa esiintyvään kiusaamiseen. Tähän olisi hyvä kiinnittää huomiota keskusteltaessa sosiaalisen median käytöstä. Nuorille on hyvä kertoa, mikä on kiusaamista sosiaalisessa mediassa ja muistuttaa, että se ei ole hyväksyttävää.

Suomessa nuoret käyttävät pääsääntöisesti samoja sosiaalisen median palveluita. Suosiossa ovat tietyt sovellukset. Voidaan siis ajatella, että tutkimuksesta saatuja tuloksia voidaan hyödyntää sosiaalisen

median käytön valistuksessa. Olisi mielenkiintoista tietää, millainen vaikutus kiusaamiseen puuttumisella on kiusaamisen esiintyvyyteen sekä vähenisivätkö kiusaamisesta aiheutuvat mielenterveysongelmat, jos kiusaamiseen puuttumiseen laadittaisiin selkeät toimintaohjeet.

9.4 Johtopäätökset

Tämän tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että

1. Nuoret käyttävät sosiaalisen median palveluita. Suosituimmat palvelut ovat Snapchat, Instagram ja Facebook.
2. Sosiaalisessa mediassa esiintyy kiusaamista, kuten yksityisyyden loukkaamista, ihmisarvon loukkaamista ja syrjintää.
3. Nuoret ovat sitä mieltä, että sosiaalisen median käyttäjien, sivuston ylläpitäjien, viranomaisien sekä nuorten elämässä olevien aikuisten tulisi puuttua sosiaalisessa mediassa esiintyvään kiusaamiseen.
4. Kiusaamiseen puuttumisen keinoja ovat toimenpiteisiin ryhtyminen sekä yhteydenottaminen viranomaisiin ja ylläpitoon. Myös aikuisille ja läheisille kertominen sekä kiusaamistapauksista keskusteleminen ovat keinoja puuttua kiusaamiseen. Lisäksi kiusaamisen ennaltaehkäisy on keino puuttua sosiaalisessa mediassa esiintyvään kiusaamiseen.

LÄHTEET

- Aalberg, V. & Siimes, M.A. 2007. Lapsesta aikuiseksi. Nuoren kypsyminen naiseksi tai mieheksi. Helsinki: Kustannusyhtiö Nemo Oy.
- Aaltola, J. & Valli, R. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Juva: PS-kustannus.
- Ahonen, T., Lyytinen, L., Lyytinen, P., Nurmi, J-E., Pulkkinen, L. & Ruoppila, I. 2010. Ihmisen psykologinen kehitys. Helsinki: WSOYpro OY.
- Ahtola, A. 2016. Psykkinen hyvinvointi ja oppiminen. Juva: PS-kustannus.
- Ebrand Suomi. SoMe ja nuoret 2016. Kyselytutkimus nuorten sosiaalisen median käytöstä, ebrand Suomi Oy, Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut.
- Forss, M. 2014. Fobban sosiaalisen media selviytymisopas. Helsinki: CrimeTime.
- Haasio, A. 2016. Koukussa nettiin. Lapset, nuoret ja verkon vaarat. Helsinki: BTJ Finland Oy.
- Haasio, A. 2013. Netin pimeä puoli. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Hamarus, P. 2008. Koulukiusaaminen, Huomaa, Puutu, Ehkäise, Helsinki: Kariston Kirjapaino Oy.
- Hamarus, P. 2012. Haukku haavan tekee. Puututaan yhdessä kiusaamiseen. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Heinonen, S. 2009. Sosiaalinen media, Avauksia nettiyhteisöjen maailmaan ja vuorovaikutuksen uusiin muotoihin. Turun kauppakorkeakoulu. Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Saatavissa: https://www.utu.fi/fi/yksikot/ffrc/julkaisut/e-tutu/Documents/eTutu_2009-1.pdf. Viitattu 8.11.2017.
- Helsingin julistus. 2013. Saatavissa: <https://www.laakariliitto.fi/liitto/etiikka/helsingin-julistus/> Viitattu: 9.11.2017
- Hietala, T., Kaltiainen, T., Metsärinne, U. & Vanhala, E. 2010. Nuori ja mieli. Koulu mielenterveyden tukena. Helsinki: Kustannusyhtiö Tammi.
- Holmberg-Kalenius, T. 2008. Elämää koulukiusaamisen jälkeen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Kaisvuo, T., Storvik-Sydänmaa, S., Talvensaari, H. & Uotila, N. 2010. Lapsen ja nuoren hoitotyö. Helsinki: SanomaPro OY.
- Kangaspunta, S. 2011. Traditionaalista yhteisöstä verkkoyhteisyyteen. Yksilöllinen yhteisöllisyys: Avaimia yhteisöllisyyden muutoksen ymmärtämiseen. Tampereen yliopisto. Saatavissa: http://tam-pub.uta.fi/bitstream/handle/10024/66232/traditionaalista_yhteisosta_verkkoyhteisyyteen_2011.pdf?sequence=1. Viitattu 8.11.2017.

- Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2015. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: SanomaPro Oy.
- Kaski, S. & Nevalainen, V. 2017. Jo riittää, irti kiusaamisesta ja kiusaajista. Helsinki: Kirjapaja.
- Kupiainen, R., Uusitalo, N. & Vehmas, S. 2011. Naamatusten verkossa. Lasten ja nuorten media-ympäristön muutos, osa 2. Tampere: Juvenes print Oy.
- Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2017. Lapset ensin. Vanhempainnetti. Lapsen kasvu- ja kehitys. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/12-15-v/>. Viitattu 9.11.2017.
- Mikkola, H. & Oinas, M. 2016. Nuorten kehonkuva ja IRC-galleriassa tapahtuva identiteetti-ilmaisuus. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Pro gradu tutkielma. Kasvatustieteiden tiedekunta. Saatavissa: http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/opinnaytekilpailu/mikkola_oinas_gradu.pdf Viitattu 13.11.2017.
- Mäntylä, N., Kivelä, J., Ollila, S. & Perttola, L. 2013. Pelastakaa koulukiusattu. – Koulun vastuu, puuttumisen muodot ja ongelmat oikeudellisessa tarkastelussa. Vaasan Yliopisto. KAKS-Kunnallisalan kehittämissäätiö. Saatavissa: <http://www.kaks.fi/sites/default/files/Tutkimusjulkaisu%2070.pdf>. Viitattu 8.11.2017.
- Nations, D. 2017. What Is Social Media? Explaining The Big Trend. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.lifewire.com/what-is-social-media-explaining-the-big-trend-3486616>. Viitattu 8.11.2017.
- Nevalainen, V. & Nieminen, A. 2010. Opettajan psykologia. Helsinki: Edita Prima.
- Nuorisolaki 21.12.2016/1285. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>. Viitattu 9.11.2017.
- Pesonen, P. 2013. Sosiaalisen median lait. Helsinki: Kauppakamari.
- Perusopetuslaki 30.12.2013/1267. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628#L7P29>. Viitattu 8.11.2017.
- Rytkönen, J. 2011. Sosiaalinen media vaikuttaa sekä hyvällä, että huonolla tavalla. Terve.fi. Kaikki terveydetä ja hyvinvoinnista. Saatavissa: <http://www.terve.fi/koululainen/sosiaalinen-media-vaikuttaa-seka-hyvalla-etta-huonolla-tavalla>. Viitattu 8.11.2017.
- Satri, J. 2015. Herkkyys ja kiusaaminen, Helsinki: Basam Books Oy.
- Simula, P. 2013. Käsikirja ihmiselle. Helsinki: Into Kustannus Oy.
- Saatavissa: <http://www.ebrand.fi/somejanuoret2016/>. Viitattu 8.11.2017.
- Sourander, A., Gyllenberg, D. & Klomek, A. 2016. Association of Bullying Behavior at 8 Years of Age and Use of Specialized Services for Psychiatric Disorders by 29 Years of Age. Original Investigation. Saatavissa: <https://jamanetwork.com/journals/jamapsychiatry/fullarticle/2472952>. Viitattu 8.11.2017.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2017. Kouluterveyskysely.

Saatavissa: https://sampon.thl.fi/pivot/prod/fi/ktk/ktk1/summary_perustulokset?alue_0=87869&mittarit_0=199799&mittarit_1=199261&mittarit_2=199996&vuosi_2017_0=v2017. Viitattu 8.11.2017.

Tilastokeskus. 2016. Väestön ikärakenteen kehitys. Väestö ikäluokittain 1865-2016. Saatavissa: <http://findikaattori.fi/fi/81>. Viitattu 9.11.2017.

KYSELYLOMAKE

Tutkimuksen nimi:

Kiusaaminen somessa – Nuorten kokemuksia kiusaamisesta sosiaalisessa mediassa

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata yläkouluikäisten nuorten kokemuksia kiusaamisesta sosiaalisessa mediassa.

Opinnäytetyön tavoitteena on, että opettajat saavat tietoa sosiaalisessa mediassa tapahtuvasta kiusaamisesta ja voivat hyödyntää tietoa kiusaamista ehkäisevässä työssä.

Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja voit missä vaiheessa tahansa keskeyttää kyselyyn vastaamisen. Täytettyjä kyselylomakkeita käsittelevät ainoastaan tutkijat Sallamari Kinnunen ja Samuli Mattila. Vastaaminen tapahtuu nimettömänä, eikä vastaajien henkilöllisyys tule ilmi missään tutkimuksen vaiheessa. Voit vastata seuraaviin kysymyksiin vapaasti, omin sanoin.

1. Mitä sosiaalisen median palveluita tiedät nuorten käyttävän?

2. Millaista kiusaamista sosiaalisessa mediassa mielestäsi esiintyy?

3. Kenen tulee mielestäsi puuttua sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan kiusaamiseen?

4. Miten kiusaamiseen sosiaalisessa mediassa tulisi mielestäsi puuttua?

1. Millaista kiusaamista sosiaalisessa mediassa mielestäsi esiintyy?			
Alkuperäinen ilmaus	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka
"Yksityisyyden loukkaaminen"	Yksityisyyden loukkaaminen	Yksityisyyden häirintä	Yksityisyyden loukkaamista
"Ryhmäpainostusta"	Ryhmäpainostusta		
"Ahdistelu"	Ahdistelu		
"Toisen tietojen jakaminen"	Toisen tietojen jakamista	Toisen tietojen väärinkäyttöä	
"Kuvien levittäminen"	Kuvien levittämistä		
"Kunnian loukkaamista"	Kunnian loukkaaminen	Kunnian loukkaamista	Ihmisarvon loukkaamista
"Henkistä Väkivaltaa"	Henkistä väkivaltaa		
"Huijauksia"	Huijaukset		
"Haukkumista anonyminä"	Haukkumista nimettömästi	Haukkumista	
"Haukkumista nimellä"	Haukkumista nimellä		
"Sanallista kiusaamista vahingossa"	Tahaton sanallinen kiusaaminen	Sanallista kiusaamista	
"Sanallista kiusaamista tahallaan"	Tahallinen sanallinen kiusaaminen		
"Väkivaltaisten kommenttien lähettäminen"	Väkivaltaisten kommenttien lähettäminen		
"Uhkaavien viestien lähettäminen"	Uhkaavien viestien lähettäminen		
"Ulkopuolelle jättämistä somessa"	Ulkopuolelle jättäminen sosiaalisessa mediassa	Ulkopuolelle jättämistä	Syrjintää
"Tiettyyn ihmisryhmään liittyvää kiusaamista"	Ihmisyhmään kohdistuvaa kiusaamista	Erilaisuuteen kohdistuvaa kiusaamista	
"Ulkonäöstä ilkeitä kommentteja"	Ulkonäön ilkeä kommentoiminen		
"Erilaisuuden kummaksuminen"	Erilaisuuden kummaksuminen		

2. Kenen tulee mielestäsi puuttua sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan kiusaamiseen?			
Alkuperäinen ilmaus	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka
"Kaikki ovat vastuussa siitä, minkälaista somessa on"	Kaikki ovat vastuussa siitä, minkälaista sosiaalisessa mediassa on	Sosiaalisen median yhteisön	Sosiaalista mediaa käyttävien
"Kaikkien somessa olevien"	Kaikkien sosiaalisessa mediassa olevien		
"Ihan kaikkien, jotka selaista havaitsee"	Kaikkien, jotka havaitsevat kiusaamista		
"Kaikkien siihen kykenevien"	Kaikkien siihen kykenevien		
"Muut ryhmän jäsenet"	Ryhmän jäsenten		
"Kiusauksen kohteen tulee tehdä aloitus"	Kiusaamisen kohteen tulee tehdä aloite	Nuorten	
"Kavereiden tulisi puuttua kiusaamiseen"	Kavereiden pitää puuttua kiusaamiseen		
"Ryhmän ylläpitäjän"	Ryhmän ylläpidon	Ryhmän ylläpitäjien	Verkkopalvelun ylläpitäjien
"Foorumin ylläpitäjän"	Foorumin ylläpidon		
"Sivun omistajan"	Sivun omistajan	Verkkopalvelun omistajan	
"Sen joka on perustanut sen palvelun"	Verkkopalvelun perustajan		
"Vanhempien"	Vanhempien	Vanhempien	Nuoren elämään liittyvien aikuisten
"Vanhempien pitää puuttua kiusaamiseen"	Vanhempien pitää puuttua kiusaamiseen		
"Kiusaamisen huomaneet aikuiset"	Kiusaamisen huomaneiden aikuisten	Aikuisten	
"Sellaset aikuiset jotka huomaa sen ja voi auttaa"	Aikuiset, jotka huomaa kiusaamisen ja voivat auttaa		
"Poliisin tulee puuttua kiusaamiseen"	Poliisin tulee puuttua kiusaamiseen	Poliisin	Viranomaisten ja ammattihenkilöiden
"Jos se on vakavaa, nettipoliisin tulisi puuttua kiusaamiseen"	Jos kiusaaminen on vakavaa, nettipoliisin tulisi puuttua siihen		
"Kouluterveydenhoitajan pitää puuttua kiusaamiseen"	Kouluterveydenhoitajan pitää puuttua kiusaamiseen	Koulun henkilöstön	
"Koulun"	Koulun		

3. Miten kiusaamiseen sosiaalisessa mediassa tulisi mielestäsi puuttua?			
Alkuperäinen ilmaus	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka
"Selvittää kiusaajan henkilöllisyydet"	Selvittämällä kiusaajan henkilöllisyys	Kiusaamistapauksiin puuttumalla	Ryhtymällä toimenpiteisiin sosiaalisessa mediassa
"Menemällä väliin"	Menemällä väliin		
"Pitäisi ilmiantaa se palvelussa kiusaaja"	Kiusaajan ilmiantaminen		
"Kiusaajan käyttäjä poistaa/varoittaa"	Kiusaajan käyttäjätilin poistaminen/varoitus	Estämällä	
"Estämällä kiusaamiseen syyllistynyt henkilö"	Estämällä kiusaamiseen syyllistynyt henkilö		
"Antamalla kiusaajalle porttikiellon sivustolle"	Kiusaajalle porttikielto sivustolle		
"Block and report"	Estää ja raportoida		
"Jos menee pahaksi, pitäisi olla yhteydessä poliisiin"	Vakavissa kiusaamistapauksissa yhteys poliisiin	Yhteys poliisiin	Ottamalla yhteyttä viranomaisiin ja ylläpitoon
"Kertomalla tarvittaessa poliisille"	Kertomalla tarvittaessa poliisille		
"Kiusaajalle tulisi nettissä tulisi olla samat rangaistukset kuin ei nettissä kiusaavalle"	Kiusaajalle tulisi olla samat rangaistukset kuin netin ulkopuolella kiusaavalle		
"Pitäisi olla yhteydessä ylläpitoon"	Olemalla yhteydessä ylläpitoon	Yhteys ylläpitoon	
"Pitää kertoa sille sivun ylläpidolle"	Kertomalla sivun ylläpidolle		
"Kertomalla eka vanhemmille"	Kertomalla ensisijaisesti vanhemmille	Kertomalla vanhemmille ja läheisille	Kertomalla läheisille ja muille aikuisille
"Kertomalla jollekin läheiselle jos kiusaaminen kohdistuu sinuun"	Kertomalla läheiselle, jos kokee kiusaamista		
"Voit myös kertoa siitä jollekin aikuiselle joka osaa auttaa sinua tai uhria"	Kertomalla kiusaamisesta aikuiselle, joka osaa auttaa sinua tai uhria	Kertomalla aikuisille	
"Olisi hyvä jos nuoret voisivat kertoa siitä aikuiselle ja näin se pysyttäisiin huomata"	Olisi hyvä jos nuoret voisivat kertoa kiusaamisesta aikuiselle, jotta kiusaaminen huomattaisiin		

"Keskustella kiusaajan kanssa"	Kiusaajan kanssa keskustelemalla	Keskustelemalla osapuolten kanssa	Kiusaamistapauksista keskustelemalla
"Keskustella kiusatun kanssa"	Kiusatun kanssa keskustelemalla		
"Puhutella"	Puhuttelemalla	Kiusaamiseen puuttuminen sanallisesti	
"Kiusaajalle tulisi mainita tästä ja ottaa asia vakavasti esille"	Kiusaajalle tulisi mainita tilanteesta ja keskustella asiasta vakavasti		
"Asian voi viedä teenpäin, mutta siitä täytyy kertoa eikä olettaa, että asiat selvenevät omin päin, koska silloin asiat yleensä pahentuvat ja kiusaaminen voi jatkua"	Asiasta tulee kertoa, eikä olettaa, että asia selviää itsestään, koska silloin asiat yleensä menee pahempaan suuntaan ja kiusaaminen voi jatkua		
"Aikuisten pitäisi valvoa nuorten käyttäytymistä somessa"	Aikuisten tulisi valvoa nuorten sosiaalisen median käyttöä	Sosiaalisen median käytön seuranta	Ennaltaehkäisy
"Aikuisten pitäis seurata mitä nuoret somessa tekee"	Aikuisten tulisi seurata mitä nuoret tekevät sosiaalisessa mediassa		
"Tuoda esiin esimerkkejä asiasta"	Tuomalla esiin esimerkkejä kiusaamisesta	Tietoa kiusaamisesta	
"Puhua asiasta enemmän esim. kotona ja koulussa"	Asiasta puhumalla esimerkiksi kotona ja koulussa		
"Sanomalla että lopetetaan/että se on väärin"	Kertomalla kiusaamisen vääryydestä ja neuvoa lopettamaan		

KOKKOLAN KAUPUNKI
 Sivistyskeskus

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS
 Tutkimusluvut

1

 Viranhaltija ja virka-asema
 Johnson Peter
 Sivistysjohtaja

 Päivämäärä / pykala
 14.11.2017 / § 269

Asia	TUTKIMUSLUPA / Sallamari Kinnunen ja Samuli Mattila	
Päätös ja sen perustelut	Hyväksyn Centria ammattikorkeakoulun opiskelijoiden Sallamari Kinnusen ja Samuli Mattilan tutkimuslupa-anomuksen. Tutkimuksessa tutkitaan nuorten koululaisten kokemuksia kiusaamisesta sosiaalisessa mediassa. Kohderyhmänä [REDACTED] 15-vuotta täyttäneet oppilaat. Tutkimuksen keruun ajankohta 11 / 2017.	
Allekirjoitus	Sivistysjohtaja Peter Johnson	
Oikaisuvaatimus-oikeus	Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianomainen) sekä kunnan jäsen.	
Oikaisuvaatimusviranomainen	Sivistyslautakunta	
Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen	Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenten katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.	
Oikaisuvaatimuksen sisältö ja toimittaminen	Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen ja se on tekijän allekirjoitettava. Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä.	
Päätöksen nähtäväksi asettaminen	Sivistyskeskus, keskiviikko_f5 ___ / __11___ 2017__ klo 9-16.	
Tiedoksianto asianosaiselle	☐ Lähetetty tiedoksi kirjeellä Annettu postin kuljetettavaksi, pvm / tiedoksiantaja	Asianosainen _____
	☐ Luovutettu asianosaiselle Paikka, pvm	Asianosainen _____
	Tiedoksiantajan allekirjoitus ja virka-asema	Vastaanottajan allekirjoitus
	Tarja Ihalainen palvelusihteeri	
	☒ Muulla tavoin, miten s-posti	
Lisätietoja		
Liitteet		
Sisäinen jakelu		